

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань екологічної політики та природокористування

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-27-06, факс: 255-22-72

Державне агентство України з
управління зоною відчуження

Копія: Коловоротний А.С.

За дорученням Першого заступника Голови Верховної Ради України Корнієнка О.С. до Комітету з питань екологічної політики та природокористування надійшла електронна петиція Коловоротного А.С., що була опублікована на офіційному веб-сайті Верховної Ради України та в установленний строк не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку і розглядається відповідно до законодавства як звернення громадян, стосовно створення біосферного заповідника відкритого типу «Прип'ять» та міжнародного центру вивчення радіологічного впливу на тварин.

Відповідно до статей 13, 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» прошу розглянути зазначене звернення та про результати розгляду поінформувати Коловоротного А.С. та Комітет.

Додаток: зазначене на 2 арк. в 1 прим.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: БОНДАРЕНКО ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000764A4D00C2BA5903
Дійсний до: 11.04.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-15/15-2022/62574 від 13.04.2022

857072

зони безумовного (обов'язкового) відселення;

- збереження в природному стані найбільш типових природних комплексів Полісся;
- здійснення фонових екологічного моніторингу та радіаційної обстановки;
- вивчення навколишнього природного середовища;
- відтворення та збереження природних екосистем;
- дослідження поточних явищ природи та процесів, які відбуваються в екосистемах;
- здійснення наукових досліджень у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та інші.

Заповідник за своєю територією є найбільшою установою природно-заповідного фонду в Україні. Це унікальний у своєму роді об'єкт природно-заповідного фонду. Крім природозберігаючої та природоохоронної функцій, що притаманні всім без винятку територіям та об'єктам природно-заповідного фонду, діяльність Заповідника в зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення спрямована на забезпечення бар'єрної функції з непоширення радіонуклідів за межі території вказаних зон, а також на реабілітацію та відродження території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи. Жодна з установ ПЗФ на сьогодні не поєднує у своїй діяльності такого «набору» функцій. Саме тому Заповідник є базисом для надзвичайно важливого унікального природного експерименту не тільки в нашій країні, але й у всьому світі.

Ядром Заповідника є Чорнобильський заказник та північні лісові масиви. Через Поліський екологічний коридор забезпечується зв'язок із Древянським та Поліським природними заповідниками, регіональним ландшафтним парком «Міжрічинський», а також із Поліським державним радіаційно-екологічним заповідником Республіки Білорусь.

Флора Заповідника налічує 1256 видів судинних рослин, 120 видів лишайників та 20 видів мохів. Із Європейського червоного списку тут зростає п'ять видів рослин. Виявлено 46 видів флори, занесених до Червоної книги України. На водоймах зони відчуження зростають рослинні ценози, включені в Зелену книгу України.

Тваринний світ Заповідника відповідає, в загальних рисах, складу фауни поліського регіону. Тут зафіксовано більше 300 видів хребетних тварин (із загальом 410, що зустрічаються в регіоні), з яких 75 видів (з 97 можливих) занесені до Червоної книги України. До Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи занесено 14 видів фауни. Із Європейського червоного списку відзначено 16 видів. Значна кількість видів птахів перебуває під охороною Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин. До додатку I Бернської конвенції занесені 179 видів фауни.

Основна увага науковців зосереджена на вивченні рідкісних та типових видів фауни – великих хижаків (бурий ведмідь, рись, вовк) та копитних (лось, олень, косуля), популяція яких за останні роки суттєво зросла.

Неабиякий інтерес як у науковців, так і відвідувачів зони відчуження викликає унікальна, створена у 90-х роках, вільна популяція коней Пржевальського.

На відміну від інших об'єктів природно-заповідного фонду України, Заповідник сьогодні виконує не тільки свою основну функцію – збереження місцевого біорізноманіття, але й є важливим елементом «лабораторії просто неба», якою є

вся зона відчуження. Слід акцентувати увагу на наступних основних напрямках:

1. Співпраця в рамках українсько-японського проекту SATREPS, що передбачає польові та лабораторні радіаційно-екологічні дослідження польових гризунів. На першому етапі реалізації проекту співробітники Заповідника разом із науковцями Інституту ядерних досліджень НАН України провели дослідження мишоподібних гризунів на осушених ділянках акваторії з метою виявлення біологічних ефектів впливу радіоактивного забруднення.

Довідково: водойма-охолоджувач ЧАЕС – штучна водойма, що обслуговувала атомну станцію. Вона була створена на місці заплави р. Прип'ять і має велику площу – 22 кв. км. Процес виведення її з експлуатації почався в 2014-му. Він полягав у зупинці насосної станції, яка підтримувала рівень води на 5 метрів вищим, аніж у р. Прип'ять.

Зараз водойма перетворилася на водно-болотне угіддя, де активно відновлюються наземні екосистеми. Крім того, тут відмічаються високі рівні радіоактивного забруднення, що робить цю ділянку зони відчуження унікальним радіоекологічним полігоном.

У рамках проекту SATREPS проводяться різноманітні дослідження водойми. Заповідник виконує біологічну частину.

Уже підписано додаткову угоду між Заповідником та Національною корпорацією Університет Фукусіма (Японія) щодо продовження проекту SATREPS до 31 березня 2023 року.

2. За клопотанням Заповідника, рішенням ГЕФ/ЮНЕП продовжено термін дії спільного з ГЕФ/ЮНЕП проекту «Збереження, посилення та управління запасами вуглецю та біорізноманіттям у Чорнобильській зоні відчуження» – до 30 червня 2022 року.

3. У рамках реалізації спільного з Українським товариством охорони птахів проекту «Полісся – дика природа без кордонів: збереження одного з найбільших природних регіонів Європи» Заповідником отримано обладнання для виконання наукових досліджень та інформаційно-просвітницьких заходів.

4. Участь у міжнародному хакатоні NASA «NASA International Space Apps Challenge Kyiv» щодо використання космічних технологій у своїй професійній діяльності, зокрема для збору геоінформаційних даних;

5. З 1 квітня 2021 року Регіональний Східноєвропейський центр моніторингу пожеж (Заповідник – асоційований партнер Центру) увійшов до консорціуму зі зниження ризиків виникнення лісових пожеж та став одним з виконавців проекту HORIZON 2020 «FirEUrisk - Розробка цілісної, ризик-орієнтованої та науково-обґрунтованої стратегії для управління ландшафтними пожежами в Європі».

6. Підготовлено та надруковано 2 номери журналу «Чорнобильський науковий хаб» для його розповсюдження серед установ та організацій зони відчуження, ДАЗВ, Міндовкілля тощо.

7. З 2019 року реалізується спільний проєкт ICLEAR «Планування майбутнього земель, занедбаних після аварії на Чорнобильській АЕС» разом із Університетом Портсмута (Великобританія).

Зі Стратегію розвитку наукових досліджень Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника на 2022-2030 роки можна ознайомитись на сайті установи за посиланням: <https://zapovidnyk.org.ua>.

Окремо звертаємо увагу, що до 22.02.2022 року (до моменту запровадження Верховною Радою надзвичайного стану) Заповідник був відкритим для відвідувачів. У кінці 2021 року Міндовкіллям спільно з ДАЗВ було погоджено

встановлення плати за відвідування території Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника. Адміністрацією установи також було затверджено порядок такого відвідування.

У зв'язку з відомими обставинами – тривалою окупацією зони відчуження військами Російської Федерації – наразі Заповідник не приймає відвідувачів, на території проводяться роботи з розмінування. Після їх закінчення установа має намір завершити розпочату роботу з облаштування туристичних маршрутів, забезпечувати співпрацю з турфірмами для надання можливості усім бажаючим побачити красу українського Полісся.

Принагідно зауважуємо, що діюче законодавство України не передбачає розподілу біосферних заповідників на відкритий і закритий тип. Крім того, у правовому полі відсутній Закон України від 24.06.16 р. № 174/2016 «Про створення Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника», на який є посилання у зверненні.

Враховуючи вищевикладене, ДАЗВ не вважає доцільним створення біосферного заповідника відкритого типу «Прип'ять» та міжнародного центру вивчення радіологічного впливу на тварин, оскільки така установа з відповідними функціями, про які йдеться у зверненні, вже існує з 2016 року і успішно здійснює свою діяльність, у тому числі у міжнародному форматі.

З повагою

Голова

Євген КРАМАРЕНКО